

Козлинець Вікторія Олегівна
курсант 210 навчальної групи ННІ № 1
НАВС, рядовий поліції

Науковий керівник:
Школьніков Владислав Ігорович
доктор філософії, старший викладач
кафедри інформаційних технологій та
кібербезпеки ННІ № 1 НАВС, капітан
поліції

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день використання можливостей кримінального аналізу відіграє важливу роль в Національній поліції України, допомагаючи виявляти злочини, розгадувати злочинні ситуації та розробляти стратегії протидії злочинності. Кримінальні аналітики мають у своєму розпорядженні певні інформаційні ресурси, відомості з яких потрібно використовувати під час здійснення своєчасного, оперативного та достовірного аналізу діяльності організованих груп та злочинних організацій підрозділами Національної поліції України.

Кримінальний аналіз базується на аналізі доказів, зібраних у ході розслідування, включаючи використання даних, технологій та професійного досвіду [1].

Даний аналіз можна визначити як розумову діяльність працівників правоохоронних органів (аналітиків). Це включає перегляд, оцінку та інтерпретацію інформації щодо незаконної та злочинної діяльності окремих осіб і груп, отриманої в ході або в рамках слідчих дій. Він також використовується для встановлення важливих зв'язків між вищезазначеною інформацією для подальшого використання при визначенні тактичних і стратегічних напрямків боротьби та запобігання злочинності. Кримінальний аналіз дозволяє підрозділам Національної поліції України розвивати нові напрями досудового розслідування кримінальних справ, якісно планувати окремі слідчі розшукові заходи, аналізувати стан ефективності досудового розслідування, оперативно-розшукової та профілактичної діяльності щодо протидії злочинності, обробляти великі обсяги інформації шляхом відстеження та кореляції фактів за допомогою спеціальних аналітичних методів, аналізувати складні та розгалужені структури взаємовідносин між суб'єктами кримінальних та слідчих справ, виявляти тенденції розвитку злочинності та подальшого її запобігання, виявляти ключових «гравців» у злочинному світі та злочинних організаціях.

Процес аналізу злочинності – це серія дій або кроків, які роблять найбільш точні та обґрунтовані висновки з наданої інформації. Інформація збирається, оцінюється та систематизується. Фаза аналізу процесу починається зі збору відповідних даних і організації їх у форматі, який полегшує визнання їх важливості, опис даних допомагає ідентифікувати відсутню інформацію та вжити подальших дій зі збору інформації для її отримання. Водночас це забезпечує основу для використання індуктивних міркувань для розробки однієї чи кількох гіпотез щодо ключових аспектів злочинної поведінки.

Мета аналізу багатовекторної інформації полягає в тому, щоб зробити висновки про характер і масштаби злочинної діяльності та встановити конкретних осіб і організації, причетних до неї. Висновки цілком достовірні при прийнятті рішень і виконанні дій [2, с. 96]. Підрозділ аналітики національної поліції орієнтований на проведення оперативного, тактичного та стратегічного аналізу.

Оперативна аналітика розбиває інформацію на найважливіші компоненти, виділяє та структурує її семантичне наповнення і робить цю інформацію легшою для розуміння, щоб оперативні працівники могли досягти подальших результатів [2, с. 125].

Метою тактичного аналізу є оцінка характеру злочину, визначення ризиків, тенденцій і моделей злочинності, встановлення подій, інцидентів або місць підозрюваного злочину. Ця форма аналізу має короткострокову та середньострокову перспективу. Використовується безпосередньо для успішного вирішення конкретних завдань [2, с. 170].

Аналіз злочинності на стратегічному рівні формує основу для стратегічного планування в певній сфері державної політики, а також допомагає правоохоронцям у вдосконаленні методів, прийомів і тактики поліції. Наявні дані та інформація аналізуються з точки зору кількості та якості [2, с. 201].

Проте, слід зазначити, що і законодавство України не ідеальне, тому при використанні кримінального аналізу можуть виникати деякі проблеми. Відповідно до статті 25 Закону України “Про Національну поліцію” поліція здійснює інформаційно-аналітичну діяльність в рамках якої також здійснює інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу [3]. На жаль, слід відмітити недосконалість ст. 8 Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”, яка не надає права оперативним підрозділам проводити аналітичну розвідку для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності [4]. Саме відсутність таких стандартів може спричинити проблеми при судовій оцінці результатів кримінальних проваджень.

Отже, враховуючи вищевикладене, проблеми, пов’язані з використанням результатів кримінального аналізу злочинності в кримінальному судочинстві полягають у відсутності вказівок органів поліції країни регламентує порядок проведення аналітичних кримінальних проваджень, чинний Кримінально-процесуальний кодекс України не передбачає можливості надання слідчим

письмових доручень працівникам аналітичного підрозділу правоохоронних органів, недосконалість Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо права бойових частин проводити аналітичну розвідку, а також брак спеціалістів-«аналітиків» у національних підрозділах поліції [5]. Тому знання у галузі кримінального аналізу – його видів, форм, сфер, умов і можливостей застосування – мають бути широко пропаговані, боротьби зі злочинністю. Знаннями, компетентністю і кваліфікаціями у сфері аналітики у різній мірі, повинні володіти як кримінальні аналітики та їх керівництво на всіх рівнях управління, так і особи, які здійснюють розшукові, оперативні дії, проводять дідзнання і слідство. У теперішній ситуації належне використання кримінального аналізу є необхідним обов'язком усіх інститутів з боротьби з незаконною діяльністю. Проте, залишається чимало проблемних моментів, які стосуються визначення та єдиного розуміння поняття й видів кримінального аналізу, нормативно-правового регулювання його використання в оперативно-розшуковій діяльності і відповідно в практичній діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України, використання результатів кримінального аналізу.

Список використаних джерел:

1. Гнусов Ю. В., Калякін С. В. Кримінальний аналіз у роботі підрозділів Національної поліції України. Протидія кіберзагрозам та торгівлі людьми: зб. мат. міжнар. наук.-практ. конф. 26 лист. 2019, с. 61.
2. Федчак І. А. Основи кримінального аналізу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 288 с.
3. Про Національну поліцію [Текст]: Закон України від 02.07.2015 р. №580-VIII // ВВР. 2015. № 40-41. Ст. 379.
4. Про оперативно-розшукову діяльність [Текст]: Закон України від 18.02.1992 р. №2135-XII // ВВР. 1992. № 22. Ст. 303.
5. Школьніков В. І. Використання результатів кримінального аналізу в кримінальному процесі України. Міжвідомча науково-практична конференція «Актуальні проблеми досудового розслідування», присвячена Дню слідчого України, 2017, с. 33-35.